

Evert Carlsson, Anna Törnqvist, Jenny Hultman, Evert Ekström, Märta Liljeblad, Agnes Hultman, Astrid Sjöstedt och Elsa Johansson lyssnar tillsammans med Ekeby hembygdsförenings ordförande Lars Andersson (th) — medan föreningens sekreterare Martin Wärme fotograferar — på fd skol- och kommunalman Filip Ekling som berättar skolhistoria

Idoga "torpmärkare" i Boxholm skyltade upp Kröcklekulla skola

8/10
1974

Evert Carlsson, Anna Törnqvist, Jenny Hultman, Evert Ekström, Märta Liljeblad, Agnes Hultman, Astrid Sjöstedt och Elsa Johansson är åtta, som för länge sedan lämnat skolåldern. På lördagen stod de i snålblåsten på ett gårde utanför Boxholm, och de hade ett gemensamt, de hade samtliga gått i Kröcklekulla skola som byggdes 1878 och revs 1911 — en ny byggdes i Hester. Nu ville de vara med när Ekeby hembygdsförening och Boxholms OK satte upp en minnesplatta på den plats som en gång rymde det gamla skolhuset.

"Hemmastadda" på platsen kunde de i det stenkummel som fanns hitta muren till skorstenen, me ni övrigt var det inte så mycket. Man fick minnas skolhuset på de kort som några av eleverna tagit med sig.

"Ur Ekeby sockens hävder" kan man hämta att 1875 väcktes frågan om uppförande av ett skolhus i Kröcklekulla. Frågan aktualiserades av "åtskilliga hemmansinnehavare i Västra Skogboroten" och kyrkstämman var genast med på noterna, liksom Boxholms AB som skänkte tomten. Man hade räknat med en byggkostnad på 4 000 kr. Men även på den tiden blev allt dyrare än beräknat och räkningen slutade på 5 200. 1878 var skolan klar och kallades "Kröcklekulla fasta folkskola". Agnes Spång hette lärarinnan som anställdes.

Till minne

"Till minne av och hedrande av gångens tids kulturgärning. Ekeby Hembygdsförening och Boxholms Orienteringsklubb 1974" står det på kopparplattan som man satte upp på lördagen.

Hembygdsföreningens ordförande Lars Andersson välkomnade medan Arne Mohlin i BOK grävde och Sten Nordqvist blandade till cement. Det är meningen att skylten

skall sitta i evärdlig tid.

Filip Ekling — välkänd skol- och kommunalman under många år i Boxholm — tillhörde gästerna vid ceremonin. Han berättade om olika skolor i kommunen, bla Flemminge skola som byggdes 1853 men ersattes med en annan — nuvarande Motionsgården — 1912. Han berättade om Josefina Hällbom, en av lärarna, som kom till Boxholm 1881 och som "ansatt av villfarande läror" ansågs olämplig att undervisa och helt enkelt fick sparken.

Gamla skolan

— Det är ju inne att vara kontroversiell i dagens samhälle, så varför inte passa på tillfället, sade skol- och kommunalmanen. Och framförde som sin åsikt att den gamla skolan nog hade en del fördelar och fostrade präktigt folk. Där fick de unga en grund och kunde, om de ville, vidareutbilda sig. Frågan är om dagens skola, där man tvingar till långa studier antingen eleven har "läshuvud" eller inte, är så bra, sade han.

Stenkullen

Två torp ville man också märka ut på lördagen.

Backstugan Stenkullen skulle få sin skylt "Till minne av en gångens tids odlargärning" som det står på

torpskyltarna i Boxholm. Ett hus fanns det en gång på Stenkullen som låg i någonting som då kallades Funkastaden. Tre körsbärsträd finns det kvar i dag, lite av grunden efter Stenkullen och en källa. Den siste ägaren som bodde i Stenkullen var en änka. Hon hette Karlsson i efternamn men förnamnet är en förborgad hemlighet för 1974 års torpmärkare, delvis beroende på att hon hade ett namn i kyrkboken och kallades för ett annat. 1901 lämnade hon Stenkullen. Fyra granna älgar, som var nyfikna, gav en fin ram åt ceremonin vid Stenkullen.

Brudstugan — en backstuga med vackert namn — var det tredje objektet. Där syntes inte mycket av den gamla stugan, skogen växte tät och hög kring platsen. Siste brukaren hette Fristedt erinrade sig någon, och på skylten talades om att han flyttade 1879.

Vid stockvedsbrasan ute i skogen, där deltagarna summerade intrycken från lördagens insats för att åt kommande generationer bevara de gamla boplatserna konstaterades att Boxholms OK och Ekeby hembygdsförening nu märkt ut sammanlagt 14 torp, två backstugor och en skola.